

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนแพเปี้ยก

นวัตกรรมลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย

**The Guideline of Water Adventure Tourism with participation community
management of Mae Suai River raft for Wiang Suay Sub-district Municipality
Chiang Rai Province.**

◆ **ภูวนารถ ศรีทอง**

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Pukwana Srithong

Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: phuwanat.sri@crru.ac.th

◆ **อรวรรณ บุญพัฒน์**

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Orawan Boonphat

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: orawan.boon@crru.ac.th

◆ **เสงี่ยม บุญพัฒน์**

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Sa-ngiam Boonphat

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: sa-ngiam.boonpat@crru.ac.th

◆ **มนสิชา ซาคำ**

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Monsicha Saokham

Assistant Professor, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: phannipha.sao@crru.ac.th

◆ **สุรัชณี ยลธศาสตร์**

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Suratchanee Yoltasat

Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: suratchanee.yol@crru.ac.th

Abstract

This research The objectives were as follows: 1) to study the situation of water tourism and 2) to study tourists' behavior and 3) to approach the management of water-based adventure tourism on the Mae Suai River with the participation of the community. in the area of Wiang Suai Subdistrict Municipality Chiang Rai. The researcher selected using purposive sampling technique and data collection was conducted by objectives as followed This research uses qualitative research which selected a purposive sampling technique consisting of formal community leaders and wet raft committee and those involved in community-based tourism management The total number of participants was 10 people. The research method used data collections and semi-structured interview and using basic statistics to descriptive study results and using content analysis. The result of studied finding was as follow: 1) Mae Suai River raft for Wiang Suay Sub-district Municipality Chiang Rai Province has become less popular due to the COVID-19 epidemic situation. In addition, the drainage from Mae Suai Dam is the main factor in rafting caused to have fewer tourists between the tourist season was started from October – March in every year. Although, the results of the interviews with the opinions of community leaders Government officials involved in tourism development and 10 communities' tourism stakeholder found that the wet raft tourism activities did not have a right standard as well as the water tourism safety standard because the water released from the Mae Suai Dam. Therefore, there are concerns about the management of wet raft tourism including the lack of knowledge about the tides environment and ecosystems surrounding the activity area. 2) wet raft tourists is a Thai tourist and travel on their own Come as a family and travel on vacation. The average cost is 100 -300 baht per person. Tourists are interested in maintaining cleanliness and doing wet raft activities. Then, 3) a guideline for tourism management on the Mae Suai River based on community participation for sustainable tourism management with the government sector, private sector and local communities should work together to define criteria to enforce business operations and management of water resources that are tourist attraction points.

Keywords : Mae Suai River raft, Community participation

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวทางน้ำและ 2) ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และ 3) แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำแพเปี้ยกนวัตวิถีลำน้ำแม่สรวยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ, คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวแพเปี้ยกและผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยใช้สถิติพื้นฐานนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนาและใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวแพเปี้ยกนวัตวิถีลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย ได้รับความนิยมน้อยลงเนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อีกทั้งการระบายน้ำจากเขื่อนแม่สรวยที่เป็นปัจจัยหลักในการล่องแพ ทำให้กิจกรรมมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยลง จากปกติในฤดูกาลท่องเที่ยวจะเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม – มีนาคมของทุกปี ข้อจำกัดเรื่องของปริมาณน้ำและเขื่อนแม่สรวยก็ได้มีการซ่อมแซมเพื่อทำนุบำรุง ทำให้น้ำถูกจำกัดเวลาปล่อยน้ำ ด้านการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความหลากหลายและแข่งขันที่สูงมากขึ้น มีการดำเนินการจากชุมชน 1 กลุ่ม และผู้ประกอบการท้องถิ่นอีกหนึ่งกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในโปรแกรมล่องแพโดยการเที่ยวชมสวนเกษตรและการเล่าเรื่องจากบุคลากรที่ถ่องแท้ให้นักท่องเที่ยว การกระจายรายได้ในชุมชนยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากไม่มีการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมของชุมชน ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว และบุคลากรการท่องเที่ยวของชุมชนจำนวน 10 คนพบว่า การประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวแพเปี้ยกยังไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อีกทั้งความปลอดภัยของกระแสน้ำเพราะไม่ใช้กระแสน้ำตามธรรมชาติ แต่เป็นน้ำที่ปล่อยจากเขื่อนแม่สรวย จึงมีความกังวลต่อแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแพเปี้ยก รวมทั้งการไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกระแสน้ำ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศโดยรอบพื้นที่กิจกรรมและการดูแลรักษา 2) นักท่องเที่ยวแพเปี้ยก เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง จะมาเป็นครอบครัวและเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 100 -300 บาทต่อ 1 คน ในการมีส่วนร่วมต่อชุมชนพบว่า นักท่องเที่ยวสนใจในการรักษาความสะอาดและการทำกิจกรรมแพเปี้ยก 3) การเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแพเปี้ยกนวัตวิถีลำน้ำแม่สรวยอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) มีมาตรการควบคุมและกวดขันให้ผู้ประกอบการล่องแพ ปฏิบัติตามมาตรฐานประกอบกิจกรรมล่องแพของกรมการท่องเที่ยว 2) ชุมชนต้องสร้างแนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) มาเป็นจุดขายเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาร่วมกิจกรรม ได้รู้สึกและคำนึงถึงการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) เทศบาลตำบลเวียงสรวยต้องมีความเข้มแข็งในการปกป้องชุมชนและกำหนดกฎกติกาในการดำเนินการแก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวทุกประเภทและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวแพเปี้ยกนวัตวิถีลำน้ำแม่สรวย, การมีส่วนร่วมของชุมชน

บทนำ

ในปี 2563 สถานการณ์ท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563 ถือเป็นช่วงวิกฤตของสถานการณ์ท่องเที่ยวในประเทศ เนื่องจากในเดือนมีนาคม – เมษายน ประเทศไทยต้องรับมือกับการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้มาตรการล็อกดาวน์, พ.ร.ก.ฉุกเฉิน, มาตรการเคอร์ฟิวถูกนำมาใช้ รวมทั้งการยกเลิกกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจทุกภาคส่วนของประเทศหยุดลงแบบฉับพลัน ภาคธุรกิจทยอยปิดกิจการเป็นจำนวนมากและการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยหยุดชะงัก แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการใช้มาตรการต่าง ๆ กอปรกับความร่วมมือจากภาครัฐและประชาชน ทำให้ประเทศไทยสามารถรับมือและควบคุมการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเดือนพฤษภาคมรัฐบาลได้ประกาศมาตรการผ่อนคลายเป็นลำดับลดพื้นที่และกิจการ/กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งออกมาตรการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในประเทศ ส่งผลให้ประชาชนทยอยออกเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนทยอยออกเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศหลังล็อกดาวน์เริ่มฟื้นตัวได้บ้าง เนื่องจากได้รับแรงหนุนจากภาครัฐที่ประกาศให้มีวันหยุดชดเชยเพิ่มขึ้นในช่วง 6 เดือนหลังของปี 2563 และมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศภายใต้ 2 โครงการหลักได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน และโครงการกำลังใจ ผสานกับภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูและกระจายเศรษฐกิจสู่ภูมิภาคและชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดต่างๆ (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว, 2563)

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาทางการท่องเที่ยวอย่างยาวนานและเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เนื่องด้วยความดึงดูดของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีทั้งทางธรรมชาติได้แก่ ภูเขา หุบเขา ดอยนางนอน แม่น้ำโขง แม่น้ำกก ถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน และแหล่งน้ำพุร้อนทั่วทั้งจังหวัด รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่างๆเช่น วัดร่องขุ่น วัดห้วยปลากั้ง บ้านดำและพระตำหนักดอยตุง เป็นต้น แต่จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่เกิดขึ้น ทำให้จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวหลักหลายแห่งถูกปิดและงดให้บริการ ทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานท้องถิ่นจึงมีการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวของท้องถิ่นของตนและจัดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีภาครัฐบาลและเอกชนร่วมสนับสนุน

เทศบาลตำบลเวียงสรวย เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์จะพัฒนาท้องถิ่นจากทรัพยากรที่มีอยู่ จึงได้จัดทำโครงการท่องเที่ยวแพเปียนกวัดวิถีเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำที่จะสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยว จึงมีการสร้างกลุ่มท่องเที่ยวแพเปียนกวัดวิถีขึ้นในชุมชน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการท่องเที่ยวแพเปียนกวัดวิถีของเทศบาลเวียงสรวยที่ผ่านมา ประสบปัญหาเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ไม่ครอบคลุมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยวที่มีแผนปฏิบัติไม่ชัดเจน รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยวที่มีแผนปฏิบัติไม่ชัดเจน จึงมีความต้องการให้กลุ่มผู้วิจัยมาดำเนินการร่วมพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

เป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำ แพเปียนวตวิถี เทศบาลเวียงสรวย ให้เกิดความเหมาะสมและพัฒนาได้ต่อไปอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสถานการณ์ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแพเปียนวตวิถีลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย
2. ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแพเปียนวตวิถีลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำแพเปียนวตวิถีลำน้ำแม่สรวยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนแพเปียนวตวิถีลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาวิจัยแบบคุณภาพ ที่ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำแพเปียนวตวิถี โดยศึกษาการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำและการมีส่วนร่วมของชุมชนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ การมีส่วนร่วมในการวางแผน/ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อจัดทำแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนแพเปียนวตวิถีลำน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

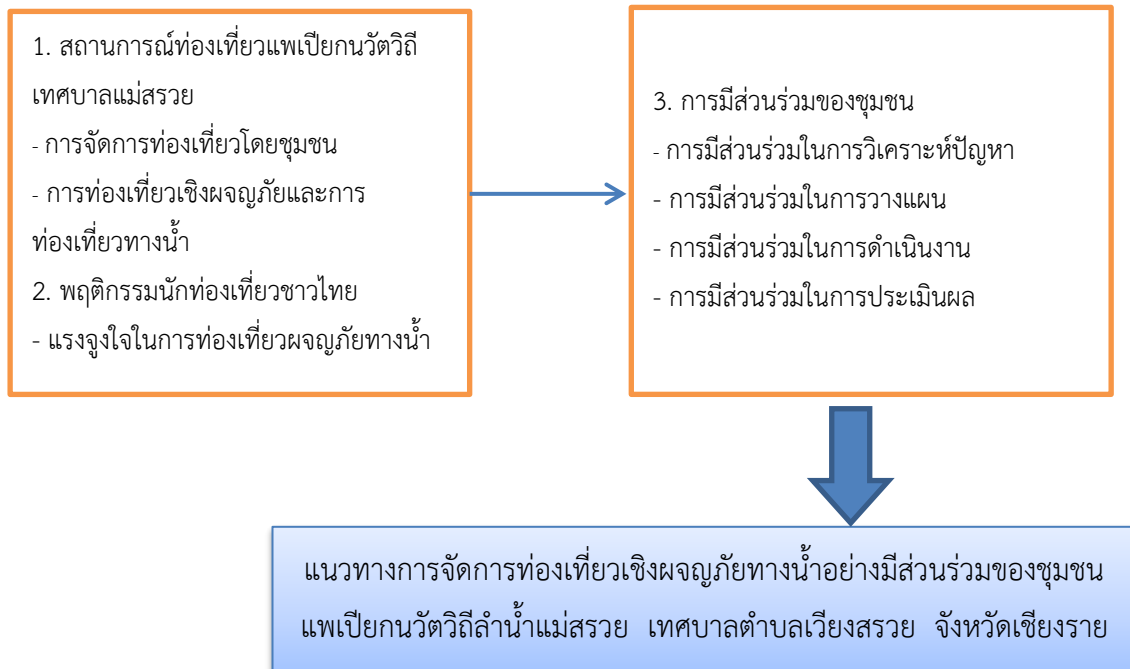
ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา

1. ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ, คณะกรรมการการจัดการท่องเที่ยวแพเปียน และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน
2. นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการแพเปียน

ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา ได้แก่ เทศบาลตำบลเวียงสรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ระยะเวลาที่ศึกษา เดือนพฤษภาคม 2564 – ธันวาคม 2564

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวแพเปียนว้ดวิถีลำน้ำแม่สรวย หมายถึง การล่องแพเปียนว้ดที่ทำจากโฟมสามารถลอยน้ำ โดยมีเส้นทางตามคลองชลประทานเขื่อนแม่สรวย เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำระดับที่ไม่เสี่ยงสูง และนักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการล่องแพ

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การบริหาร จัดการใน ทุกขั้นตอนของโครงการ โดยที่ประชาชนนั้นร่วมมือกันทำงานร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งประชาชนยังเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการมีส่วนร่วม ร่วมในโครงการนั้นๆ ด้วย

การทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและการท่องเที่ยวทางน้ำ

การท่องเที่ยวแบบผจญภัยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาก ยิ่งขึ้นรูปแบบหนึ่งการเดินทางท่องเที่ยว หรือ การร่วมกิจกรรมแบบผจญภัยปัจจุบัน การท่องเที่ยวแบบผจญภัยได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการ หลายรายหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้ เช่น การพายเรือคายัค ล่องแก่ง ปีนเขา ไรด์ตัว ดูนก และเดินป่า เป็นต้น โดยกิจกรรมผจญภัยต่างๆ ที่ถูก

พัฒนาขึ้นเพื่อตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความเป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่ (วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ, 2554)

การท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถจำแนกรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยออกเป็น 3 รูปแบบ

1. แบบธรรมดาทั่วไป (Common Adventure) เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการให้ความรู้เป็นการท่องเที่ยวผจญภัยที่สัมผัสได้ด้วยตาจากการชมและการฟังเป็นหลัก ส่วนในกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องการความเป็นมืออาชีพเลย การท่องเที่ยวแบบธรรมดาทั่วไป ไม่ค่อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เพราะเป็นการรับรู้ เพียงอย่างเดียวไม่ได้ลงมือในการทำกิจกรรม จึงทำให้ไม่เกิดความตื่นเต้นท้าทายให้แก่ นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในตารางการท่องเที่ยว โดยมีการทำกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

2. แบบซอฟท์ แอดเวนเจอร์ (Soft Adventure) เป็นการทำกิจกรรมที่นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ ศึกษา และเข้ามาทำกิจกรรมง่าย ๆ ธรรมดาด้วยตัวนักท่องเที่ยวเอง โดยไม่ต้องอาศัย ความรู้ในการทำ กิจกรรมมากนัก แต่นักท่องเที่ยวจะเน้นการได้รับความบันเทิงและความผ่อนคลาย

3. แบบเอกซ์ตรีม แอดเวนเจอร์ (Extreme Adventure) เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มีใจรักในการทำ กิจกรรมผจญ ภัยเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวมีความรู้พื้นฐาน ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อยู่บ้าง จำเป็นต้องใช้ ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ในการทำกิจกรรม ที่จัดให้ไว้อย่างสูง เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวชอบการวัดใจ และท้าทายเป็นอย่างสูง (สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย, 2549)

สรุปความหมายของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวแบบย่อยอีกอย่างหนึ่ง ของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา แต่นอกจากจะเน้นผลต่อสุขภาพกายแล้วยังมุ่งเน้นไปที่ความตื่นเต้นขณะทำ กิจกรรมนั้น ๆ เช่น การปีนเขา ไต่หน้าผา การล่องแก่ง เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่จะเป็นที่ ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพียงเฉพาะกลุ่มเท่านั้นเนื่องจากการผจญภัยจะเน้นกิจกรรมหนักๆ และกลางแจ้งไม่ ว่าจะเป็นการเดินทางหรือสถานที่พัก ก็มักจะไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร จึงไม่ค่อยเหมาะสำหรับ นักท่องเที่ยวที่ไม่ชอบ ความสมบุกสมบันหรือหวั่นความสบาย แต่ในปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบผจญภัย กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศเนื่องจากการพัฒนา และปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรม ตามความต้องการของแต่ละบุคคลได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สรุปได้คือ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด และการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวทั้งก่อน การเดินทาง ในระหว่าง

การเดินทางท่องเที่ยว และภายหลังจากการเดินทางท่องเที่ยว และ หมายรวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกของการกระทำกิจกรรมใดๆ ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม มีทั้งหมด 8 ประการคือ 1) จะไปท่องเที่ยวที่ไหน 2) จะไปท่องเที่ยวเมื่อไหร่ 3) จะไปท่องเที่ยวโดยทางใด (บก เรือ อากาศ) 4) จะไปท่องเที่ยวกับใคร 5) จะไปท่องเที่ยวนานเท่าไร 6) จะไปท่องเที่ยวเพื่ออะไร 7) จะไปพักแรมในสถานที่ประเภทไหน 8) จะไปท่องเที่ยวแต่ละสถานที่กี่วัน โดยการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จะช่วยให้ นักการตลาดเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถหาหนทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวในสังคมได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมได้นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายและอธิบายไว้ อาทิเช่น ปาริชาติ วลัยเสถียร (2548) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นกระบวนการ ได้แก่ การวิจัย (ศึกษาชุมชน) การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และวันชัย วัฒนศัพท์ (2551) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า “การมีส่วนร่วม” (participation) หมายถึง ให้ข้อมูลแก่ประชาชน รับฟังความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนาข้อตกลงร่วมกัน ในขณะเดียวกัน พงษ์ สิโรต (2546) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าเป็น กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ - เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นการประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การปลูกจิตสำนึกของการทำงานร่วมกันแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของความเข้าใจและการเป็นเครือข่าย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนต้องเริ่มต้นมาจากการทำงานที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างและการวิจัยนี้ได้พัฒนามาจากการรวบรวมข้อมูลบนพื้นฐานการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure Interview) โดยแนวคำถามจากการสัมภาษณ์ได้จากการทบทวนแนวคิดวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่การศึกษาจากเอกสารขั้นต้น และเอกสารชั้นรองและการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้แก่

1. ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ, คณะกรรมการการจัดการท่องเที่ยวแพเปี้ยก และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) ประกอบการพูดคุยซักถามถึงประเด็นการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แพเปี้ยกนวัตวิถีโดยชุมชนในเขตตำบลเวียงสรวย เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant Interview) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางใช้บริการท่องเที่ยวแพเปี้ยก ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวน และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบบังเอิญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการเสวนากลุ่มและการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำของชุมชนเวียงสรวย จากการให้ข้อมูลของผู้นำชุมชนกล่าวว่าในพื้นที่มีการดำเนินการเริ่มต้นการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่เนื่องจากมีทรัพยากรที่ดึงดูดทางการท่องเที่ยวคือ เขื่อนแม่สรวย สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2541 โดยทางสำนักงานชลประทานแม่สรวย ได้มีโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่สรวยขึ้น ที่ช่องเขาด้านทิศเหนือของยอดเขาแห่งนี้และตั้งอยู่ที่หมู่ 14 บ้านเด่นภูเวียง ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นอ่างกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ สวยงามโดยมีภูเขาล้อมรอบ กักเก็บน้ำจากลำน้ำแม่สรวย ผันน้ำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรมและอยู่ในเขตดูแลรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานแม่สรวย มีร้านอาหารให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว มีบริการให้เช่าแพ เพื่อชมวิวของอ่างเก็บน้ำในราคา 2,000 บาท ระยะเวลาให้บริการทั้งไปและกลับรวมเวลา 4 ชั่วโมง โดยแพจะล่องไปจนถึงสะพานข้ามลำน้ำสรวยไปบ้านนาวิ มีการให้บริการที่พักอาหารและเครื่องดื่มสำหรับนักท่องเที่ยวในเขื่อน

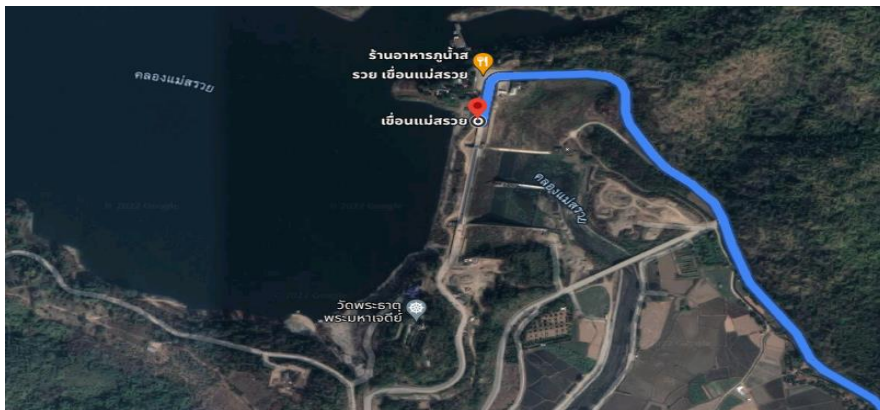
จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน เกณฑ์ ผู้ศึกษาวิจัยและคณะได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาเป็นทฤษฎีหลักเพื่อนำมาเป็นแบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการท่องเที่ยวแพเปี้ยกจากผลการศึกษาสถานการณ์พบว่า

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัยทางน้ำ

1. สภาพธรรมชาติของเส้นทางท่องเที่ยวแพเปือก จากลักษณะพื้นที่ของชุมชนเวียงสรวย และชุมชนโป่งปูเฟืองเป็นภูเขาสลับซับซ้อนต่อเนื่องกัน ลักษณะทางธรณีสัณฐานพบว่า ทางเหนือแนวเป็นรอยเลื่อนที่มีพลังขนาดใหญ่คือรอยเลื่อนแม่จัน ส่วนทางทิศใต้คือ รอยเลื่อนแม่สรวย ทั้งสองรอยเลื่อนเป็นรอยเลื่อนลูกของรอยเลื่อนแม่จัน เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มรอยเลื่อนพะเยา อีกทั้งยังมีร่องลึกคดโค้งไปมาประมาณ 2 เมตรเรียกพื้นที่นี้ว่า ดอยกิวบุด เป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างดอยช้างและดอยยาว ใช้เวลาเดินเท้าประมาณ 1 ชั่วโมง

จากลักษณะทางธรณีสัณฐาน ทำให้พื้นที่เกิดแหล่งพุร้อนคือ พุน้ำร้อนโป่งปูเฟือง คุณภาพน้ำทางกายภาพและเคมีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาล เป็นน้ำอ่อนหรือน้ำจืดใช้ในการอุปโภค แต่ไม่เหมาะต่อการบริโภค ชุมชนนิยมนำหน่อไม้และไข่มาต้มเนื่องจากอุดมไปด้วยแร่ธาตุ เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวด้วยกัน

จากสภาพธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ทำให้มีการก่อสร้างเขื่อนแม่สรวย เพื่อกักเก็บน้ำจากลำน้ำแม่สรวย ผันน้ำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรมและอยู่ในเขตดูแลรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานแม่สรวย ในด้านการท่องเที่ยว เขื่อนแม่สรวยมีภูมิทัศน์ที่งดงาม เนื่องจากมีภูเขาล้อมรอบ ทำให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทั้งในเขื่อนและรอบเขื่อน เช่น การล่องแพในเขื่อนที่เป็นบ้านลอยน้ำ การตกปลา การตกปลาและกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ เช่น การพายเรือคายัค เป็นต้น ในขณะที่เมื่อถึงฤดูกาลเกษตรกรรมจะมีการระบายน้ำจากเขื่อนตามคลองชลประทาน ทำให้มีกิจกรรมล่องแพเปือกที่ชุมชนล่องแพเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรม

ภาพที่ 1 ภาพแผนที่ทางอากาศของเขื่อนแม่สรวย (2564)

การจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ไม่มีการเก็บสถิติจำนวนนักท่องเที่ยว ทำให้ไม่ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการแพเปือกในแต่ละเดือนที่เปิดให้บริการ ในการให้บริการแพเปือก ผู้ล่องแพเป็นชาวบ้านในชุมชนที่

เข้ามาเป็นสมาชิก โดยจะมีการฝึกอบรมเรื่อง การให้บริการและการดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว แต่จากการร่วมใช้บริการของผู้วิจัยพบว่า ผู้ก่อแพ ควรมีการฝึกอบรมการเล่าเรื่องชุมชน รวมทั้งการยกระดับ การให้บริการ มีการกำหนดการเข้าใช้บริการ จำกัดไม่เกิน 6 คนต่อลำ แพจำนวน 5 ลำ การใช้บริการแพต่อ รอบจำกัดเวลา 1 ชั่วโมง ในหนึ่งวันมีบริการจำนวน 6 รอบต่อวัน เท่ากับมีการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวต่อ วันไม่เกิน 180 คน ต่อวัน

ภาพที่ 2 แพเปือกที่ใช้ให้บริการนักท่องเที่ยว (2564)

การให้ความรู้และจิตสำนึก

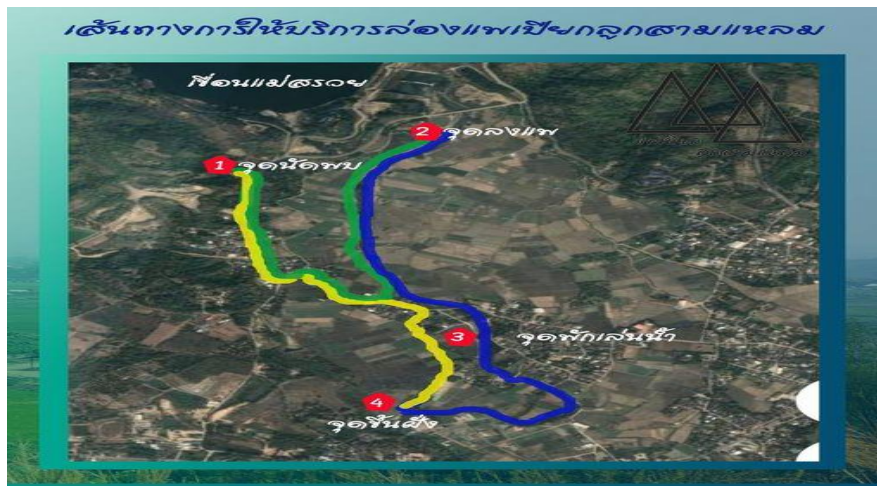
ชุมชนมีกฎระเบียบไม่ให้นำขวดแก้วขึ้นบนแพเปือก และไม่สนับสนุนให้ทิ้งขยะในคลองชลประทาน ได้เขื่อน มีการร่วมกันอนุรักษ์สภาพริมแม่น้ำโดยไม่ระบายของเสียลงในเส้นทางล่องแพเปือก มีการกำหนด ระเบียบและข้อปฏิบัติให้นักท่องเที่ยวรับทราบตามฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากการล่องแพเปือกจะต้องได้รับ อนุญาตกับหน่วยงานชลประทานเขื่อนแม่สรวยที่จะเป็นผู้ควบคุมการระบายน้ำในการใช้เพื่อการเกษตรตาม กำหนดเท่านั้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว

ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการจัดทำกิจกรรมที่มีผู้นำ ชุมชนบ้านเวียงสรวย เป็นผู้นำและประสานงานกับผู้ดูแลการปล่อยน้ำจากเขื่อน ปัจจุบันมีการประกอบ กิจกรรมแพเปือกจากภาคเอกชน โดยมีการเพิ่มกิจกรรมระหว่างล่องแพเปือกด้วยการเที่ยวชมสวนเกษตรของ ชุมชนในพื้นที่ที่ได้ให้อนุญาตเข้าชมผลผลิตผลการเกษตรตามฤดูกาล

ทั้งนี้ จากวัตถุประสงค์ที่ 2 เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 แพร่ระบาดในพื้นที่ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา ทำให้ชุมชนลดการให้บริการนักท่องเที่ยวมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2564 จนถึงปัจจุบัน ผู้ศึกษาวิจัยจึงทำการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการนักท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลเป็นเชิงพรรณาดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและคนท้องถิ่น และกลุ่มศึกษาดูงาน โดยจะมีการจองล่วงหน้าเพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลงแพ และจัดเตรียมอุปกรณ์เสื้อชูชีพเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
2. ในการร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวแพเปือก นักท่องเที่ยวต้องมาลงแพก่อนเวลาจอง 30 นาที กรณีเลื่อนคิวที่จองไว้ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน
3. จากการสังเกตของผู้ศึกษาและการให้ข้อมูลของชุมชนพบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่นิยมระหว่างลงแพคือ การเปิดเพลงเพื่อผ่อนคลายระหว่างอยู่บนแพ มีการจัดเตรียมเครื่องดื่มและอาหารว่างทานเล่นระหว่างลงแพ มีจุดให้นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำตามเส้นทางที่ไม่ลึกมาก
4. นักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือในการรักษาความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่น มีการสวมชูชีพตลอดเส้นทาง แต่จะมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่เน้นกิจกรรมเล่นน้ำ มากกว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเช่นกัน
5. ระยะเวลาที่ระยะเวลาทางมีความเหมาะสมต่อการลงแพเปือก โดยระยะเวลาทั้งสิ้นของกิจกรรมจำนวน 1 ชั่วโมง ระยะเวลา 5 กิโลเมตร จากจุดขึ้นแพใต้สันเขื่อน ไปสิ้นสุดยังจุดลงแพ ณ หอประชุมบ้านเด่นภูเวียง

ภาพที่ 3 เส้นทางล่องแพเปือก (แพเปือก ลูกสามแหลม ณ ลำน้ำแม่สรวย, 2564)

อภิปรายผล

กิจกรรมการท่องเที่ยวแพเปียกนวัตวิถีถิ่นน้ำแม่สรวย เทศบาลตำบลเวียงสรวย จังหวัดเชียงราย ได้รับความนิยมน้อยลงเนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อีกทั้งการระบายน้ำจากเขื่อนแม่สรวยที่เป็นปัจจัยหลักในการล่องแพ ทำให้กิจกรรมมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยลง จากปกติในฤดูกาลท่องเที่ยวจะเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม – มีนาคมของทุกปี

จุดเริ่มต้นในการทำท่องเที่ยวแพเปียกนวัตวิถีเกิดขึ้นจากคนในชุมชนได้รับแรงบันดาลใจจากกิจกรรมการล่องแพเปียก จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อได้กลับมายังภูมิลำเนาพบว่า มีเส้นทางน้ำชลประทานของเขื่อนแม่สรวยที่ภูมิทัศน์สองฝั่งมีความงดงามตามธรรมชาติ อีกทั้งต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นรายได้เสริมแก่ชุมชนจึงริเริ่มจัดทำแพเปียกเพื่อการท่องเที่ยว จนกระทั่งการดำเนินการในปัจจุบัน มีข้อจำกัดเรื่องของปริมาณน้ำและเขื่อนแม่สรวยก็ได้มีการซ่อมแซมเพื่อทำนุบำรุง ทำให้น้ำถูกจำกัดเวลาปล่อยน้ำ ด้านการจัดการท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีความหลากหลายและแข่งขันที่สูงมากขึ้น มีการดำเนินการจากชุมชน 1 กลุ่มและผู้ประกอบการท้องถิ่นอีกหนึ่งกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในโปรแกรมล่องแพโดยการเที่ยวชมสวนเกษตร และการเล่าเรื่องจากบุคลากรที่ถ่องแท้ให้นักท่องเที่ยว การกระจายรายได้ในชุมชนยังไม่ทั่วถึงเนื่องจากไม่มีการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมของชุมชน

ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว และบุคลากรการท่องเที่ยวของชุมชนจำนวน 10 คน พบว่า การประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวแพเปียกยังไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อีกทั้งความปลอดภัยของกระแสน้ำเพราะไม่ใช่กระแสน้ำตามธรรมชาติ แต่เป็นน้ำที่ปล่อยจากเขื่อนแม่สรวย จึงมีความกังวลต่อแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแพเปียกรวมทั้งการไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกระแสน้ำ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศโดยรอบพื้นที่กิจกรรมและการดูแลรักษา เช่นเดียวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการท่องเที่ยวแพเปียก พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ห้องน้ำสะอาด ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และกิจกรรมการเรียนรู้ในการล่องแพเปียกอย่างมีมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนรา หัตถสิน และสายรุ้ง ดินโคกสูง (2561) พบว่า การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านแหลมสวรรค์ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำผสมผสานกับวิถีชีวิตชุมชน ทั้งนี้ ต้องมีแบ่งปันรายได้บางส่วนที่ได้รับจากการท่องเที่ยวไปสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเช่น ป้าย ที่พักนักท่องเที่ยว และห้องสุขา รวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

การเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแพเปียนกวัดวิถีลำน้ำแม่สรวย อยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนในพื้นที่ ควรร่วมมือกำหนดเกณฑ์เพื่อบังคับดูแลการประกอบธุรกิจและการจัดการทรัพยากรทางน้ำที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. เทศบาลตำบลเวียงสรวย ที่ดูแลพื้นที่ควรมีมาตรการควบคุมและกวดขันให้ผู้ประกอบการกิจการล่องแพ ปฏิบัติตามมาตรฐานประกอบกิจกรรมล่องแก่งของกรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นมาตรฐานการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญกับบุคลากร กระบวนการ อุปกรณ์และเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมให้ถูกต้อง รวมถึงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ชุมชนเวียงสรวยอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

2. ชุมชนต้องสร้างแนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) มาเป็นจุดขายเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาร่วมกิจกรรม ได้รู้สึกและคำนึงถึงการรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณภาพ ความสะอาด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ

3. เทศบาลตำบลเวียงสรวย ต้องมีความเข้มแข็งในการปกป้องชุมชนและกำหนดกฎกติกาในการดำเนินการแก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวทุกประเภทและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งขอความร่วมมือของนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชน ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแก่ชาวบ้านในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2549). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2550-2554,

วันชัย วัฒนศัพท์.(2544). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี:

สถาบันพระปกเกล้า.

ปาริชาติ วลัยเสถียร.(2542). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน สาขาพัฒนาชุมชน.กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นพพงษ์ ดวงสุขเกษม. (2554). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบผจญภัยอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา :

ภูเพชรรีสอร์ท อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม.

สุริรัตน์ เตชาทวีวรรณ. (2545). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. (เอกสารประกอบการสอน). ขอนแก่น :

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรัชย์ คันธวนิช. (2552). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยของบริษัทแห่งหนึ่งใน

จังหวัด เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2556). **ทุนทางสังคมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิง**

สร้างสรรค์: กรณีศึกษาชาวไทยพวน อ.ปากพลี จ.นครนายก. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 16 ฉบับเดือนมกราคม-ธันวาคม 2556.

สุวีร์ณัฐ โสภณศิริ. (2554). **การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: ที คิว พี.

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2554). **กลยุทธ์การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2552). **การบริหารตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2545). **ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** ในกองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ . กรุงเทพฯ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พัชรี ลิโรส. (2546). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แมทธิวส์ เดวิด. (2540). **จากปัจเจกสู่สาธารณะ: กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง.** กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนให้เข้มแข็ง

นรา หัตถสินและสายรุ้ง ดินโคกสูง. (2561). **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านแหลมสวรรค์ จังหวัดอุบลราชธานี.**วารสารการเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 หน้า 243-260.

วรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2554). **รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย.** สืบค้นจาก

<https://tourismatbuu.wordpress.com/ความรู้เบื้องต้นการท่องเที่ยว/รูปแบบการท่องเที่ยว>.

Addison, Graeme. (1999). **Adventure Travel and Ecotourism.** In Adventure Programming.

Klenosky, D. B. (2002). **The pull of tourism destinations a means-end investigation.**

Journal of Travel Research, 40: 385-395.

Mortlock, C. (1983). **Adventure Education and Outdoor Pursuits.** Keswick, UK: Ferguson.

Sangpikul A. (2013). **Research methodology for tourism and hospitality.** Bangkok:

Dhurakitj Pundit University Press.

	Phuwanat Srithong, Hotel Administration Program Lecturer, School of Tourism, Chiang Rai Rajhaphat University
	Orawan Boonphat Assistant Professor, Ph.D., Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University
	Sa-ngiam Boonphat Assistant Professor, Ph.D., Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University
	Monsicha Saokham Assistant Professor, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University
	Suratchanee Yoltasat Lecturer, School of Tourism. Chiang Rai Rajabhat University